

was een integrale vertaling uitgeverstechnisch nog wel interessant? Voorlopig denk ik dat we ons maar eens stevig aan het vergelijken moeten zetten.

Noten

1. *Med. JCW*, p. 459-461.
2. *Med. JCW*, p. 402-407.
3. *RH*, No 15, 31 Octob. 1720, p. [64]; *The Tatler*, No 42, July 16, 1709.
4. *RH*, p. 129-133.
5. Geciteerd naar: Richard Steele. *The Tatler*. Ed. with an introd. by Lewis Gibbs. London & New York, Dent & Dutton 1968. Everyman's Library no. 993, p. 261 (-264).
6. Geciteerd naar: Jacob Campo Weyerman. *De Rotterdamsche Hermes*. Ingeleid door Adèle Nieuweboer. Amsterdam, Huis aan de drie Grachten 1980, p. 129; de Daemon wordt opgevoerd op p. 130-131.
7. *Tatler*, Ed. Gibbs, p. 252-255; *RH*, p. 145-147.
8. *Tatler*, Ed. Gibbs, p. 255-258; *RH*, p. 351-352.
9. *Tatler*, Ed. Gibbs, p. 258; *RH*, p. 352.
10. *Med. JCW*, p. 406-407.
11. *RH*, p. 238.
12. *RH*, p. 271.
13. Ton Broos in *Het verlokkend Ooft*, te verschijnen in 1983.

Adèle Nieuweboer

Annotaties

ANNOTATIE ROTTERDAMSCHER HERMES NO. 1

- [J. Juv. Satyra I] beginregels van Juvenalis' Eerste Satire; vert.: Moet ik mij maar altijd met de rol van toehoorder vergenoegen? Mag ik nooit antwoorden? Dikwijls gekweld als ik word door de hoogdravende stukken uit de *Theseïde* van Cordus? Kan de een mij straf-feloos grappen voorlezen, de ander elegieën?
- [Juv.] Decimus Junius Juvenalis, Romeins satirisch dichter (+ 55 - + 140).
- [Temptatie] verleiding, kwelling.
- [Surtout] omslag, verpakking.
- [in 't front] als titelvignet op de eerste pagina van elk nummer van de *Amsterdamsche Argus* staat de afbeelding die hier door JCW beschreven wordt.
- [apparent] blijkbaar, net zoals.
- [Egyptisch zinnebeeld] hiërogliefe, embleem [met bijbetekenis raadselachtig]
- [ARGUS] het satirische tijdschrift de *Amsterdamsche Argus* van JCW's wrijfpaal Hermanus van den Burg (1682-1752). Het tijdschrift verscheen van 25

[uitheemsch Vaersje]	mei 1718 tot 19 augustus 1722.
[Nazo]	onbekend van wie en waarvandaan. Publius Ovidius Naso (43 vC - 18 nC), Romeins dichter van vrijzinnige gedichtjes, vooral bekend door de <i>Metamorphosen</i> (= gedaanteverwisselingen).
[Priaap]	Priapos, god van tuin- en wijnbouw, vee- en bijenteelt; zijn meest rood geverfde beelden werden vooral in tuinen en wijngaarden opgesteld om als vogelverschrikker te dienen; bijzonder kenmerk van die beelden: een geslacht van fikse proporties.
[standert]	standaard, hier: zijn geslacht.
[Clarisse]	hier de naam van "myn lieve Night"; in de mythe van Argus en Hermes heet de koningsdochter die door Hera (= Juno) in een koe wordt veranderd Io.
[visiteerde]	onderzocht.
[Piramidale Tytels]	duistere, zinnebeeldige titels; JCW doelt op Argus' naam en vignet.
[Amerfoordsche Diamanten]	keistenen.
[op den toets geprobeerd]	op de zuiverheid onderzocht.
[corrosive Mixtuuren]	bijtende mengsels.
[Perioden]	passages.
[differerende]	verschillende.
[gedetacheerd]	tijdelijk elders te werk gesteld; hier: goed de ogen de kost gegeven.
[gemetamorphozeerde]	gedaanteverwisseling ondergaan hebbende
[Paauwestaart van Juno]	nadat Hermes Argus gedood had, heeft de godin Juno, als beloning voor de bewezen diensten de herder Argus in een pauw veranderd met de honderd ogen in de staart.
[surprenante]	verrassende.
[Polyfemus]	éénogige mensenetende cycloop en herder die door de slimme Odysseus dronken werd gevoerd en samen met zijn varensgezellen door hem werd verblind.
[Maro]	Publius Vergilius Maro (70 - 19), Romeins schrijver van onder meer het herdersonnet <i>Bucolica</i> en het heldendicht <i>Aeneïs</i> .
[zyn Vergood Gezang]	Vergilius' epos <i>Aeneïs</i> over de zwerftocht van de Trojaanse held Aeneas en diens stichting van het Romeinse rijk.
[de Blaasbalk]	hier windbuil, opschepper, hoogdravende dichter; wie bedoeld wordt i.t.t. Maro is onduidelijk; wellicht een auteur uit Gascogne (staan bekend als opscheppers).
[citaat]	herkomst onbekend.
[Priaam]	Priamos, laatste koning van Troje; over diens dood en hopeloze strijd tegen de Grieken wordt door Vergilius uitvoerig geschreven, dit citaat is niet afkomstig uit de <i>Aeneïs</i> .

[ophef] aanhef.
[citaat] dit is niet het begin van de *Aeneïd*, zoals JCW schrijft, maar merkwaardigerwijs het begin van de *Odyssee* van Homeros (vert.: Muze, vertel mij het verhaal ...); vergist JCW zich?

[Sublime] volmaakt schone, het zeer bijzondere.
[Garonne] rivier in zuidwest-Frankrijk (ontspringt in Gascogne); noemt JCW hier een titel of heeft hij het over de bijzondere geur van wijn uit die streken (Bordeaux)?

[citaat] herkomst onbekend; vertaling: Ik bezing de winnaar, de overwinnaars van de aarde.

[Fransche Geitemelk] ? wijn of arcadische poëzie van St. Amant?
[St. Amant] Marc Antoine Girard de Saint-Amant (1594-1661), Frans episch en burlesk dichter met rijke vrienden en libertijnse opvattingen, ging er prat op geen Latijn en Grieks te kennen, daarentegen wel vele moderne talen; JCW's opmerkingen over rustbed en vijf processen kan ik niet verklaren. waarschijnlijk van St. Amant; vertaling: Over de schitterende strijd van de edele Urania (= muze van de sterrenkunde).

[Ingenieur] hier: onderzoeker, uitvinder.
[Homeer] Homeros (8e eeuw vC), Grieks dichter van de epen *Ilias* (over de strijd om Troje) en *Odyssee* (over de zwerftocht van de held Odysseus), de naam Homeros betekent de blinde.

[citaat] Lat. vertaling van de beginregel van Homeros' *Ilias*; vertaling: Wrok zij uw zang, o Godin ...

[supreneerd] ? surpreneerd = verrast, verwonderd. 7k
[hare uitspanning neemt] zich uitbreidt, openbaart.
[Heulbloemen] slaapbollen, maankoppen, planten met opiaten.
[Opiaaten] opium bevattende, slaapopwekkende, pijnstillende middelen

[Anemias] bosanemoon of windbloem, giftige ranonkelachtige planten.
[Aconyt] ranonkelachtige plant, zeer giftig; ook bekend als de gele monnikskap.

[Thora] ? onbekend.
[donkerblauwe Mun-] blauwe anemoon, eveneens zeer giftig.
nikskapjes]
[Anakreon] Grieks lyricus (+ 570 - 510), medestichter van de kolonie Abdera in Tracië, schreef satiren en erotische liederen, die tot ver in de 19e eeuw zeer populair waren en vaak werden nagevolgd en vertaald, o.a. door JCW.

[citaat] herkomst onbekend.
[Repliceer] antwoord.
[reguleerd] schikt.
[Actionisten] speculanten in de actie (= aandelen)handel, bekend als de windhandel van omstreeks 1720; zeer geliefd thema in de toenmalige satirische literatuur.

[toemaat]	toegift.
[blauwe klugtjes]	zeer korte kluchtjes vol onechte, zinledige praatjes; wellicht ook in de betekenis van blauw = verboden, pornografisch.
[graveelverwekkende]	nier- of blaasstenen opwekkend, d.w.z. zeer onaangename, vervelende.
[presumeert]	veronderstelt, vermoedt.
[geinsters]	vonkjes, glimpjes.
[acquiteren]	kwijten.
[Studia humanitatis]	de studie van de humaniora = de studie der klassieke talen en letterkunde.
[Pieter Burman]	Leids hoogleraar (1668-1741), was eerst hoogleraar in de Rechten, later in de klassieke talen (Rede: <i>De Publici humanioris disciplinae professoris proprio officio et numere</i> , Leiden 1715; JCW verwijst naar deze rede).
[Letargie]	ziekelijke slaapzucht, toestand van geestelijke ongevoeligheid.
[Pootuyl]	gevangen uil, vastgezet op een paal, in de 18e eeuw gebruikt als lokvogel om andere roofvogels mee te vangen; hier ook met de betekenis van aan banden gelegde wetenschap.
[gekapte]	monnikskappen dragende.
[Romulus Taal]	Latijn; Romulus is de legendarische stichter van Rome, samen met zijn broer Remus was hij gezoogd door een wolvin.
[Outerknapen]	altaarknappen, koorknappen.
[Maarten Luther]	(1483-1546), Duits kerkhervormer; de oorlogsverklaring tegen het katholicisme vond plaats in 1517 te Wittenberg.
[Jan Kalvyn]	Johannes Calvijn (1509-64), Zwitsers/Frans kerkhervormer, ging omstreeks 1533 over tot de Reformatie.
[quanswys]	schijnbaar.
[point d'honneur]	punt van eer, wat het eergevoel raakt.
[mankeert]	ontbreekt, te kort komt.
[citaat]	herkomst onbekend.
[Plato]	(+ 427 - 347), Grieks wijsgeer, leerling van Socrates.
[Troye]	stad, door de Grieken na langdurig beleg ingenomen. Door zich te verbergen in een houten paard wisten zij ongemerkt de stad binnen te komen.
[Heer Gysbrechts Burgt]	Amsterdam; in Vondels <i>Gysbrecht van Amstel</i> (1637) wordt Amsterdam door een zelfde list ingenomen als Troje.
[Babelschrift]	warrig geschrift.
[Confucius]	(551 - 479) Chinees wijsgeer.
[confuzie]	verwarring.

H.M. de Blauw